

494**PROTOKÓŁ FAKULTATYWNY****do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii,**

przyjęty w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 25 maja 2000 r. został przyjęty w Nowym Jorku Protokół Fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, w następującym brzmieniu:

Przekład

*Protokół fakultatywny
do Konwencji o prawach dziecka
w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii*

Państwa Strony niniejszego protokołu,

zważywszy, że w celu dalszego osiągnięcia celów Konwencji o prawach dziecka oraz dalszej realizacji jej postanowień, a w szczególności postanowień artykułów 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 i 36 właściwym byłoby poszerzenie zakresu środków, jakie Państwa Strony niniejszego protokołu powinny podejmować w celu zagwarantowania ochrony dzieci przed handlem dziećmi, dziecięcą prostytucją oraz dziecięcą pornografią,

zważywszy, że Konwencja o prawach dziecka uznaje prawo dziecka do ochrony przed wyzyskiem ekonomicznym oraz przed wykonywaniem wszelkiej pracy, która mogłaby być niebezpieczna lub mogłaby stanowić przeszkodę w kształceniu dziecka lub też mogłaby być szkodliwa dla zdrowia dziecka lub jego rozwoju fizycznego, umysłowego, duchowego, moralnego lub społecznego,

poważnie zaniepokojone znaczącym i wciąż rozwijającym się międzynarodowym obrotem dziećmi mającym na celu handel dziećmi, dziecięcą prostytucją i dziecięcą pornografią,

głęboko zaniepokojone szeroko rozpowszechnionym i rozwijającym się zjawiskiem seksturytyki, na które szczególnie narażone są dzieci, gdyż przyczynia się ono w bezpośredni sposób do handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii,

uznając, że wiele szczególnie narażonych grup, w tym dziewczynki, stoi w obliczu większego ryzyka wykorzystywania seksualnego, jak również że dziewczynki stanowią zdecydowaną większość wśród osób wykorzystywanych seksualnie,

zaniepokojone rosnącą dostępnością dziecięcej pornografii w Internecie i innych rozwijających się technologiach, odwołując się do „Międzynarodowej konferencji w sprawie zwalczania dziecięcej pornografii w Internecie” (Wiedeń, 1999), a w szczególności do jej wniosku końcowego wzywającego do globalnego uznania produkcji, rozpowszechniania, eksportu, transmitowania, importu, celowego posiadania i reklamowania dziecięcej pornografii za przestępstwa kryminalne; podkreślając wagę bliższej współpracy i partnerstwa między rządami a przemysłem internetowym,

żywiąc przekonanie, że eliminacja handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii zostałaaby ułatwiona przez przyjęcie podejścia holistycznego, poprzez zwrócenie się na przyczyny, w tym: niedorozwój, ubóstwo, gospodarcze nierówności, niesprawiedliwą strukturę społeczno-gospodarczą, rodziny dysfunkcyjne, brak wykształcenia, migrację z terenów wiejskich do miast, dyskryminację płciową, nieodpowiedzialne zachowania seksualne dorosłych, szkodliwe praktyki wynikające z tradycji, konflikty zbrojne oraz handel dziećmi,

żywiąc przekonanie o potrzebie wysiłków mających na celu zwiększenie świadomości społecznej, tak aby obniżyć popyt na handel dziećmi, dziecięcą prostytucję i dziecięcą pornografię, a także żywiąc przekonanie o znaczeniu wzmocnienia globalnego partnerstwa pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami oraz o znaczeniu lepszego egzekwowania prawa na szczeblu krajowym,

mając na uwadze postanowienia międzynarodowych instrumentów prawnych dotyczących ochrony dzieci, w tym „Konwencji Haskiej o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego”, „Konwencji Haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzania dzieci za granicę”, „Konwencji o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich”, „Konwencji Haskiej w sprawie jurysdykcji, stosowanego prawa, uznawania i wykonywania prawa oraz współpracy w odniesieniu do odpowiedzialności rodzicielskiej, a także w sprawie środków ochrony dzieci”, „Konwencji nr 182 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci”,

zachęcone ogromnym poparciem dla „Konwencji o prawach dziecka”, wskazującym na istnienie powszechnego zaangażowania w promowanie i ochronę praw dziecka,

uznając wagę wdrażania postanowień „Programu działań na rzecz zapobiegania handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii” oraz „Deklaracji” i „Planu działań” przyjętych na światowym kongresie przeciwko komercyjnemu seksualnemu wykorzystywaniu dzieci, który odbył się w Sztokholmie w dniach 27–31 sierpnia 1996 roku, a także innych odnośnych decyzji i zaleceń właściwych instytucji międzynarodowych,

przywiązując należytą wagę do znaczenia tradycji i wartości kulturowych każdego narodu dla ochrony i harmonijnego rozwoju dziecka,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Państwa Strony niniejszego protokołu wprowadzą zakaz handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, tak jak jest to określone w niniejszym Protokole.

Artykuł 2

Dla celów niniejszego protokołu:

- a) handel dziećmi oznacza jakiegokolwiek działanie lub transakcję, w drodze której dziecko przekazywane jest przez jakąkolwiek osobę lub grupę osób innej osobie lub grupie za wynagrodzeniem lub jakąkolwiek inną rekompensatą;
- b) dziecięca prostytucja oznacza wykorzystywanie dzieci do czynności seksualnych za wynagrodzeniem lub jakąkolwiek rekompensatą w innej formie;
- c) dziecięca pornografia oznacza jakiegokolwiek pokazywanie, za pomocą dowolnych środków, dziecka uczestniczącego w rzeczywistych lub symulowanych ewidentnie czynnościach seksualnych lub też jakiegokolwiek pokazywanie organów płciowych w celach przede wszystkim seksualnych.

Artykuł 3

1. Każde z Państw Stron niniejszego protokołu zapewni, jako minimum, pełne objęcie swoim prawem kryminalnym lub karnym następujących czynności i działań, bez względu na to, czy przestępstwa takie popełnione zostały w tym kraju, czy też za granicą, przez pojedyncze osoby lub w sposób zorganizowany:
 - a) w kontekście handlu dziećmi, zgodnego z definicją zawartą w artykule 2:
 - i) oferowanie, dostarczenie lub przyjęcie dziecka w jakikolwiek sposób w celu:
 - a. seksualnego wykorzystywania dziecka;
 - b. przekazania organów dziecka dla zysku;
 - c. angażowania dziecka do pracy przymusowej.
 - ii) nakłanianie w niewłaściwy sposób, jako pośrednik, do udzielenia zgody na adopcję dziecka, z naruszeniem stosownych międzynarodowych instrumentów prawnych dotyczących adopcji;
 - b) oferowanie, uzyskiwanie, nabycie lub dostarczenie dziecka w celu prostytucji zgodnie z definicją zawartą w artykule 2;
 - c) produkcja, dystrybucja, rozpowszechnianie, import, eksport, oferowanie, handel lub posiadanie dla wyżej wymienionych celów dziecięcej pornografii, zgodnie z definicją zawartą w artykule 2.
2. Zgodnie z postanowieniami prawa krajowego Państw Stron niniejszego protokołu powyższe dotyczy również próby popełnienia któregośkolwiek z wyżej wymienionych czynów, a także współudziału lub udziału w którymkolwiek z tych czynów.
3. Każde z Państw Stron niniejszego protokołu wprowadzi karalność tych przestępstw odpowiednimi sankcjami uwzględniającymi ich niezwykle poważny charakter.
4. Zgodnie z postanowieniami prawa krajowego każde z Państw Stron niniejszego protokołu wprowadzi, tam gdzie to właściwe, środki dla ustanowienia odpowiedzialności osób prawnych za przestępstwa określone w ustępie pierwszym niniejszego artykułu. Zgodnie z zasadami prawa Państwa Strony, taka odpowiedzialność osób prawnych może mieć charakter karny, cywilny lub administracyjny.
5. Państwa Strony podejmą wszelkie stosowne środki prawne i administracyjne, by zapewnić, że wszystkie osoby zaangażowane w adopcję dziecka działają w zgodzie z odnośnymi międzynarodowymi instrumentami prawnymi.

Artykuł 4

1. Każde z Państw Stron niniejszego protokołu podejmie środki konieczne do objęcia swoją jurysdykcją przestępstw, o których mowa w artykule 3 ust. 1, w przypadku gdy przestępstwa takie popełnione zostały na jego terytorium lub na pokładzie statku lub samolotu zarejestrowanego w tym Państwie.
2. Każde z Państw Stron niniejszego protokołu może podjąć środki konieczne do objęcia swoją jurysdykcją przestępstw, o których mowa w artykule 3 ust. 1, w następujących przypadkach:

- a) gdy domniemany przestępca jest obywatelem tego państwa lub osobą stale zamieszkującą na jego terytorium;
 - b) gdy ofiara jest obywatelem tego Państwa.
3. Każde z Państw Stron niniejszego protokołu podejmie również środki konieczne do objęcia swoją jurysdykcją wyżej wymienionych przestępstw w sytuacji, gdy domniemany przestępca znajduje się na jego terytorium, a Państwo to nie dokonuje jego ekstradycji do innego Państwa Strony niniejszego protokołu z racji faktu, że przestępstwo zostało popełnione przez jednego z jego obywateli.
 4. Niniejszy protokół nie wyklucza jakiegokolwiek jurysdykcji karnej wykonywanej zgodnie z prawem wewnętrznym.

Artykuł 5

1. Przestępstwa, o których mowa w artykule 3 ust. 1, zostaną uznane za przestępstwa podlegające ekstradycji we wszelkich umowach o ekstradycji istniejących pomiędzy Państwami Stronami niniejszego protokołu, jak również zostaną uznane za przestępstwa podlegające ekstradycji w każdej umowie o ekstradycji, jaka zostanie zawarta pomiędzy takimi Państwami Stronami w przyszłości, zgodnie z warunkami ustanowionymi w tych traktatach.
2. Jeżeli Państwo Strona niniejszego protokołu, uzależniające ekstradycję od istnienia umowy, zostanie poproszone o dokonanie ekstradycji przez inne Państwo Stronę, z którym nie ma podpisanej umowy o ekstradycji, to może ono uznać niniejszy protokół za podstawę prawną do dokonania ekstradycji w odniesieniu do takich przestępstw. Ekstradycja będzie uwarunkowana postanowieniami prawa Państwa, do którego wystąpiono z prośbą.
3. Państwa Strony nieuzależniające ekstradycji od istnienia umowy uznają takie przestępstwa jako podlegające wzajemnej ekstradycji, z zastrzeżeniem postanowień przewidzianych prawem Państwa, do którego wystąpiono z prośbą.
4. Przestępstwa takie dla celów ekstradycji pomiędzy Państwami Stronami traktowane będą jako popełnione nie tylko w miejscu, w którym zostały popełnione, lecz także na terytorium państw, od których wymaga się ustanowienia jurysdykcji zgodnie z artykułem 4.
5. Jeżeli prośba o ekstradycję dotyczy przestępstwa określonego w artykule 3 ust. 1 i jeżeli Państwo Strona, do którego wystąpiono, nie dokona ekstradycji na podstawie narodowości przestępcy, Państwo występujące o ekstradycję podejmie odpowiednie środki w celu przedstawienia sprawy swoim właściwym władzom w celu ścigania sprawcy.

Artykuł 6

1. Państwa Strony udzielą sobie wzajemnie w jak największym stopniu pomocy w prowadzeniu śledztw lub postępowań karnych lub ekstradycyjnych wszczętych w związku z przestępstwami określonymi w artykule 3 ust. 1, w tym pomocy w zbieraniu pozostających w ich dyspozycji dowodów niezbędnych dla tych postępowań.

2. Państwa Strony będą wykonywać swoje zobowiązania przewidziane w ust. 1 niniejszego artykułu zgodnie z wszelkimi istniejącymi pomiędzy nimi umowami lub innymi ustaleniami dotyczącymi wzajemnej pomocy prawnej. W braku takich umów lub ustaleń Państwa Strony udzielał sobie wzajemnie pomocy zgodnie z ich prawem krajowym.

Artykuł 7

Państwa Strony zgodnie z postanowieniami swojego prawa krajowego:

- a) wprowadzą środki przewidujące odpowiednio zajęcie i konfiskatę:
 - i) dóbr takich jak materiały, aktywa i inne środki pomocnicze wykorzystane do popełnienia lub do ułatwienia przestępstw określonych niniejszym protokołem;
 - ii) przychodów osiągniętych z tych przestępstw;
- b) wykonają wnioski innego Państwa Strony o zajęcie lub konfiskatę dóbr lub przychodów, o których mowa w podpunkcie a) i);
- c) podejmą kroki mające na celu zamknięcie, czasowe lub definitywne, obiektów wykorzystywanych do popełniania tych przestępstw.

Artykuł 8

1. Państwa Strony podejmą odpowiednie kroki w celu ochrony praw i interesów dzieci –ofiar praktyk zakazanych niniejszym protokołem, na wszystkich etapach postępowania karnego, w szczególności poprzez:
 - a) uznanie szczególnej wrażliwości dzieci-ofiar oraz dostosowanie procedur, aby uwzględnić ich szczególne potrzeby, w tym wynikające z roli świadków;
 - b) informowanie dzieci-ofiar o ich prawach, roli oraz o zakresie, czasie trwania i przebiegu postępowań, jak również o rozstrzygnięciu ich spraw;
 - c) umożliwienie przedstawienia i uwzględnienia opinii, potrzeb i trosk dzieci-ofiar w postępowaniach, które dotyczą ich osobistych interesów, w sposób zgodny z zasadami postępowania przewidzianymi prawem krajowym;
 - d) zapewnienie w ciągu całego procesu sądowego wsparcia odpowiednich służb dla dzieci-ofiar;
 - e) właściwą ochronę prywatności i tożsamości dzieci-ofiar oraz podjęcie środków, zgodnych z prawem krajowym, w celu uniknięcia niewłaściwego rozpowszechnienia informacji mogących doprowadzić do identyfikacji dzieci-ofiar;
 - f) zapewnienie, w odpowiednich przypadkach, ochrony dzieciom-ofiarom, a także ich rodzinom i świadkom występującym w ich imieniu, przed zastraszaniem i zemstą;
 - g) unikanie zbędnych opóźnień w rozstrzyganiu spraw i wykonywaniu wyroków lub postanowień przyznających rekompensatę dzieciom-ofiarom.
2. Państwa Strony zapewnią, że niepewność co do faktycznego wieku ofiary nie będzie wstrzymywać rozpoczęcia postępowania karnego, w tym postępowania mającego na celu ustalenie wieku ofiary;
3. Państwa Strony zapewnią, że w traktowaniu przez system prawa karnego dzieci –ofiar przestępstw określonych niniejszym protokołem podstawowym celem będzie najlepiej pojęty interes dziecka.

4. Państwa Strony podejmą środki, by zapewnić odpowiednie szkolenie, w szczególności prawne i psychologiczne, osób pracujących z ofiarami przestępstw zakazanych niniejszym Protokołem.
5. Państwa Strony w odpowiednich przypadkach zastosują środki mające na celu ochronę bezpieczeństwa i integralności osób i/lub organizacji zaangażowanych w zapobieganie takim przestępstwom i/lub ochronę oraz rehabilitację ofiar takich przestępstw.
6. Żaden element niniejszego artykułu nie będzie interpretowany jako naruszający prawa oskarżonego do sprawiedliwego i bezstronnego procesu lub jako niezgodny z tymi prawami.

Artykuł 9

1. Państwa Strony przyjmą lub wzmocnią, wdrożą i upowszechnią prawa, środki administracyjne, politykę społeczną oraz programy mające na celu zapobieganie przestępstwom, o których mowa w niniejszym protokole. Szczególną uwagę poświęcą one ochronie dzieci, które są szczególnie narażone na takie praktyki.
2. Państwa Strony będą prowadziły działania uświadamiające wśród ogółu społeczeństwa, w tym wśród dzieci, za pomocą wszelkich właściwych środków, edukacji i szkoleń dotyczących środków zapobiegawczych oraz szkodliwości przestępstw, o których mowa w niniejszym protokole. Spełniając swoje zobowiązania wynikające z niniejszego artykułu, Państwa Strony będą promować uczestnictwo społeczeństwa, a w szczególności dzieci i dzieci-ofiar, w takich działaniach informacyjnych i edukacyjnych oraz programach szkoleniowych, również na szczeblu międzynarodowym.
3. Państwa Strony podejmą wszelkie możliwe środki w celu zapewnienia wszelkiej możliwej pomocy ofiarom takich przestępstw, w tym ich pełnej reintegracji społecznej, jak również pełnej rekonwalescencji fizycznej i psychicznej.
4. Państwa Strony zapewnią wszystkim dzieciom-ofiarom przestępstw określonych niniejszym Protokołem dostęp do odpowiednich procedur mających na celu dochodzenie, bez żadnej dyskryminacji, odszkodowania za szkody od osób prawnie za nie odpowiedzialnych.
5. Państwa Strony podejmą odpowiednie środki mające na celu efektywny zakaz produkcji i rozpowszechniania materiałów reklamujących przestępstwa określone w niniejszym Protokole.

Artykuł 10

1. Państwa Strony podejmą wszelkie niezbędne kroki w celu wzmocnienia współpracy międzynarodowej poprzez wielostronne, regionalne i dwustronne umowy dotyczące zapobiegania, wykrywania, dochodzenia, ścigania i karania osób odpowiedzialnych za czyny związane z handlem dziećmi, dziecięcą prostytutką, dziecięcą pornografią i seks-turystką. Państwa Strony będą również promować międzynarodową współpracę i koordynację pomiędzy swoimi władzami, krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi oraz organizacjami międzynarodowymi.

2. Państwa Strony będą promować międzynarodową współpracę mającą na celu pomoc dzieciom w ich fizycznej i psychicznej rekonwalescencji, reintegracji społecznej oraz repatriacji.
3. Państwa Strony będą promować wzmacnianie międzynarodowej współpracy, by zająć się podstawowymi przyczynami, takimi jak ubóstwo i niedorozwój, przyczyniającymi się do narażenia dzieci na handel dziećmi, dziecięcą prostytutkę, dziecięcą pornografię i dziecięcą seksturystykę.
4. Państwa Strony mające takie możliwości udzielą pomocy finansowej, technicznej i innej poprzez istniejące programy wielostronne, regionalne, dwustronne i inne.

Artykuł 11

Żaden element niniejszego protokołu nie będzie miał wpływu na jakiegokolwiek postanowienia mające na celu pełniejszą realizację praw dziecka, które mogą być zawarte w:

- a) prawie Państwa Strony;
- b) prawie międzynarodowym obowiązującym to Państwo.

Artykuł 12

1. Każde z Państw Stron w ciągu dwóch lat od wejścia w życie w tym Państwie niniejszego protokołu przedstawi Komitetowi Praw Dziecka raport zawierający wyczerpujące informacje na temat środków, jakie państwo to podjęło w celu wdrożenia postanowień niniejszego protokołu.
2. Po przedstawieniu takiego wyczerpującego raportu każde z Państw Stron w raportach, składanych Komitetowi Praw Dziecka zgodnie z artykułem 44 Konwencji, będzie umieszczać wszelkie dalsze informacje dotyczące wdrażania niniejszego protokołu. Inne Państwa Strony niniejszego protokołu będą składać raport co pięć lat.
3. Komitet Praw Dziecka może zażądać od Państw Stron dalszych informacji odnośnie wdrażania niniejszego protokołu.

Artykuł 13

1. Niniejszy protokół jest otwarty do podpisu dla wszystkich Państw będących Stronami Konwencji lub Państw, które ją podpisały.
2. Niniejszy protokół podlega ratyfikacji i jest otwarty do przystąpienia dla wszystkich Państw będących Stronami Konwencji lub Państw, które ją podpisały. Dokumenty ratyfikacyjne lub przystąpienia będą składane u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 14

1. Niniejszy protokół wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy, licząc od daty złożenia dziesiątego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia.
2. Dla każdego Państwa ratyfikującego niniejszy protokół lub przystępującego do niego po jego wejściu w życie niniejszy protokół wejdzie w życie po upływie jednego miesiąca, licząc od daty złożenia dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia przez to Państwo.

Artykuł 15

1. Każde z Państw Stron może wypowiedzieć niniejszy protokół w dowolnej chwili w drodze pisemnej notyfikacji złożonej na ręce Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który poinformuje o tym fakcie pozostałe Państwa Strony Konwencji, jak również wszystkie Państwa, które podpisały Konwencję. Wypowiedzenie wejdzie w życie po upływie jednego roku, licząc od daty otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Wypowiedzenie takie nie zwalnia Państwa Strony z wynikających z niniejszego protokołu obowiązków w zakresie wszelkich przestępstw, które miały miejsce przed terminem wejścia w życie wypowiedzenia. Wypowiedzenie takie w żaden sposób nie będzie mieć również wpływu na dalsze rozpatrywanie jakichkolwiek spraw znajdujących się w trakcie rozpatrywania przez Komitet przed terminem wejścia w życie wypowiedzenia.

Artykuł 16

1. Każde z Państw Stron może zaproponować poprawkę do niniejszego protokołu i wnieść ją do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny zakomunikuje następnie o zaproponowanej poprawce Państwom Stronom, z prośbą o wskazanie, czy są one za zwołaniem konferencji Państw Stron, mającej na celu rozważenie i przeprowadzenie głosowania nad propozycją. W przypadku gdy w ciągu czterech miesięcy od daty takiego powiadomienia co najmniej jedna trzecia Państw Stron wypowie się za zwołaniem takiej konferencji, Sekretarz Generalny zwoła taką konferencję pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wszelkie poprawki przyjęte większością głosów Państw Stron obecnych i biorących udział w głosowaniu zostaną przedstawione Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia.
2. Poprawka przyjęta zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu wejdzie w życie po jej zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych i przyjęciu większością dwóch trzecich Państw Stron.
3. Po wejściu w życie poprawka jest wiążąca dla Państw Stron, które ją przyjęły, a pozostałe Państwa Strony pozostają związane postanowieniami protokołu w jego obecnym kształcie oraz wszelkimi wcześniejszymi poprawkami, jeżeli zostały one przez te Państwa przyjęte.

Artykuł 17

1. Niniejszy protokół, którego teksty sporządzone w językach: arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne, zostanie zdeponowany w archiwum Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przekaze uwierzytelnione kopie niniejszego protokołu wszystkim Państwom Stronom Konwencji oraz Państwom, które podpisały Konwencję.

**Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child
on the sale of children, child prostitution
and child pornography**

The States Parties to the present Protocol,

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic of children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,

Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children, are at greater risk of sexual exploitation, and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on the Internet (Vienna, 1999) and, in particular, its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, intentional possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,

Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contributing factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behaviour, harmful traditional practices, armed conflicts and trafficking of children,

Believing that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demand for the sale of children, child prostitution and child pornography, and also believing in the importance of strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on the Protection of Children and Cooperation with Respect to Inter-Country Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held at Stockholm from 27 to 31 August 1996, and the other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purpose of the present Protocol:

(a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for remuneration or any other consideration;

(b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;

(c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether these offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

(a) In the context of sale of children as defined in article 2:

(i) The offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:

- a. Sexual exploitation of the child;
 - b. Transfer of organs of the child for profit;
 - c. Engagement of the child in forced labour;
- (ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;
- (b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;
- (c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.
2. Subject to the provisions of a State Party's national law, the same shall apply to an attempt to commit any of these acts and to complicity or participation in any of these acts.
3. Each State Party shall make these offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.
4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, this liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.
5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.
2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:
 - (a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has his habitual residence in its territory;
 - (b) When the victim is a national of that State.
3. Each State Party shall also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the above-mentioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.
4. This Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance with the conditions set forth in those treaties.
2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.
3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.
4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 4.
5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and if the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.
2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

- (a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:
 - (i) Goods such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or facilitate offences under the present Protocol;
 - (ii) Proceeds derived from such offences;
- (b) Execute requests from another State Party for seizure or confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a) (i);

(c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

(a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;

(b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;

(c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;

(d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;

(e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could lead to the identification of child victims;

(f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;

(g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.

2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.

3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.

4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.

5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.

6. Nothing in the present article shall be construed as prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to these practices.
2. States Parties shall promote awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.
3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full social reintegration and their full physical and psychological recovery.
4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally responsible.
5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities, national and international non-governmental organizations and international organizations.
2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psychological recovery, social reintegration and repatriation.
3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.
4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Article 12

1. Each State Party shall submit, within two years following the entry into force of the Protocol for that State Party, a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.
2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.
3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of this Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.
2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the present Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General of the United Nations.
2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under this Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties, with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly for approval.
2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of States Parties.
3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments that they have accepted.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.
2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

**Protocole facultatif à la Convention
relative aux droits de l'enfant,
concernant la vente d'enfants,
la prostitution des enfants
et la pornographie mettant en scène des enfants**

Les États Parties au présent Protocole,

Considérant que, pour aller de l'avant dans la réalisation des buts de la Convention relative aux droits de l'enfant¹ et l'application de ses dispositions, en particulier des articles premier, 11, 21, 32, 33, 34, 35 et 36, il serait approprié d'élargir les mesures que les États Parties devraient prendre pour garantir la protection de l'enfant contre la vente d'enfants, la prostitution des enfants et la pornographie mettant en scène des enfants,

Considérant également que la Convention relative aux droits de l'enfant consacre le droit de l'enfant d'être protégé contre l'exploitation économique et de ne pas être astreint à un travail comportant des risques ou susceptible de compromettre son éducation ou de nuire à sa santé ou à son développement physique, mental, spirituel, moral ou social,

Constatant avec une vive préoccupation que la traite internationale d'enfants aux fins de la vente d'enfants, de la prostitution des enfants et de la pornographie mettant en scène des enfants revêt des proportions considérables et croissantes,

Profondément préoccupés par la pratique répandue et persistante du tourisme sexuel auquel les enfants sont particulièrement exposés, dans la mesure où il favorise directement la vente d'enfants, la prostitution des enfants et la pornographie mettant en scène des enfants,

Conscients qu'un certain nombre de groupes particulièrement vulnérables, notamment les fillettes, sont davantage exposés au risque d'exploitation sexuelle, et qu'on recense un nombre anormalement élevé de fillettes parmi les victimes de l'exploitation sexuelle,

Préoccupés par l'offre croissante de matériels pornographiques mettant en scène des enfants sur l'Internet et autres nouveaux supports technologiques, et rappelant que, dans ses conclusions, la Conférence internationale sur la lutte contre la pornographie impliquant des enfants sur l'Internet (Vienne, 1999) a notamment demandé la criminalisation dans le monde entier de la production, la distribution, l'exportation, l'importation, la transmission, la possession intentionnelle et la publicité de matériels pornographiques impliquant des enfants, et soulignant l'importance d'une coopération et d'un partenariat plus étroits entre les pouvoirs publics et les professionnels de l'Internet,

Convaincus que l'élimination de la vente d'enfants, de la prostitution des enfants et de la pornographie mettant en scène des enfants sera facilitée par l'adoption d'une approche globale tenant compte des facteurs qui contribuent à ces phénomènes, notamment le sous-développement, la pauvreté, les

disparités économiques, l'inéquité des structures socioéconomiques, les dysfonctionnements familiaux, le manque d'éducation, l'exode rural, la discrimination fondée sur le sexe, le comportement sexuel irresponsable des adultes, les pratiques traditionnelles préjudiciables, les conflits armés et la traite des enfants,

Estimant qu'une action de sensibilisation du public est nécessaire pour réduire la demande qui est à l'origine de la vente d'enfants, de la prostitution des enfants et de la pornographie pédophile, et qu'il importe de renforcer le partenariat mondial entre tous les acteurs et d'améliorer l'application de la loi au niveau national,

Prenant note des dispositions des instruments juridiques internationaux pertinents en matière de protection des enfants, notamment la Convention de La Haye sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale, la Convention de La Haye sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants, la Convention de La Haye concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants, et la Convention No 182 de l'OIT concernant l'interdiction des pires formes de travail des enfants et l'action immédiate en vue de leur élimination,

Encouragés par l'appui massif dont bénéficie la Convention relative aux droits de l'enfant, qui traduit l'existence d'une volonté généralisée de promouvoir et de protéger les droits de l'enfant,

Considérant qu'il importe de mettre en œuvre les dispositions du Programme d'action pour la prévention de la vente d'enfants, de la prostitution des enfants et de la pornographie impliquant des enfants et de la Déclaration et du Programme d'action adoptés en 1996 au Congrès mondial contre l'exploitation sexuelle des enfants à des fins commerciales, tenu à Stockholm du 27 au 31 août 1996, ainsi que les autres décisions et recommandations pertinentes des organismes internationaux concernés,

Tenant dûment compte de l'importance des traditions et des valeurs culturelles de chaque peuple pour la protection de l'enfant et son développement harmonieux,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Les États Parties interdisent la vente d'enfants, la prostitution des enfants et la pornographie mettant en scène des enfants conformément aux dispositions du présent Protocole.

Article 2

Aux fins du présent Protocole :

- a) On entend par vente d'enfants tout acte ou toute transaction faisant intervenir le transfert d'un enfant de toute personne ou de tout groupe de personnes à une autre personne ou un autre groupe contre rémunération ou tout autre avantage;
- b) On entend par prostitution des enfants le fait d'utiliser un enfant aux fins d'activités sexuelles contre rémunération ou toute autre forme d'avantage;
- c) On entend par pornographie mettant en scène des enfants toute représentation, par quelque moyen que ce soit, d'un enfant s'adonnant à des activités sexuelles explicites, réelles ou simulées, ou toute représentation des organes sexuels d'un enfant, à des fins principalement sexuelles.

Article 3

1. Chaque État Partie veille à ce que, au minimum, les actes et activités suivants soient pleinement saisis par son droit pénal, que ces infractions soient commises au plan interne ou transnational, par un individu ou de façon organisée :
 - a) Pour ce qui est de la vente d'enfants visée à l'article 2 :
 - i) Le fait d'offrir, de remettre, ou d'accepter un enfant, quel que soit le moyen utilisé, aux fins :
 - a. D'exploiter l'enfant à des fins sexuelles;
 - b. De transférer les organes de l'enfant à titre onéreux;
 - c. De soumettre l'enfant au travail forcé;
 - ii) Le fait d'obtenir indûment, en tant qu'intermédiaire, le consentement à l'adoption d'un enfant, en violation des instruments juridiques internationaux relatifs à l'adoption;
 - b) Le fait d'offrir, d'obtenir, de procurer ou de fournir un enfant à des fins de prostitution, telle que définie à l'article 2;
 - c) Le fait de produire, de distribuer, de diffuser, d'importer, d'exporter, d'offrir, de vendre ou de détenir aux fins susmentionnées des matériels pornographiques mettant en scène des enfants, tels que définis à l'article 2.
2. Sous réserve du droit interne d'un État Partie, les mêmes dispositions valent en cas de tentative de commission de l'un quelconque de ces actes, de complicité dans sa commission ou de participation à celle-ci.
3. Tout État Partie rend ces infractions passibles de peines appropriées tenant compte de leur gravité.

4. Sous réserve des dispositions de son droit interne, tout État Partie prend, s'il y a lieu, les mesures qui s'imposent, afin d'établir la responsabilité des personnes morales pour les infractions visées au paragraphe 1 du présent article. Selon les principes juridiques de l'État Partie, cette responsabilité peut être pénale, civile ou administrative.

5. Les États Parties prennent toutes les mesures juridiques et administratives appropriées pour s'assurer que toutes les personnes intervenant dans l'adoption d'un enfant agissent conformément aux dispositions des instruments juridiques internationaux applicables.

Article 4

1. Tout État Partie prend les mesures nécessaires pour établir sa compétence aux fins de connaître des infractions visées au paragraphe 1 de l'article 3, lorsque ces infractions ont été commises sur son territoire ou à bord de navires ou d'aéronefs immatriculés dans cet État.

2. Tout État Partie peut prendre les mesures nécessaires pour établir sa compétence aux fins de connaître des infractions visées au paragraphe 1 de l'article 3, dans les cas suivants :

a) Lorsque l'auteur présumé de l'infraction est un ressortissant dudit État, ou a sa résidence habituelle sur le territoire de celui-ci;

b) Lorsque la victime est un ressortissant dudit État.

3. Tout État Partie prend également les mesures propres à établir sa compétence aux fins de connaître des infractions susmentionnées lorsque l'auteur présumé de l'infraction est présent sur son territoire et qu'il ne l'extrade pas vers un autre État Partie au motif que l'infraction a été commise par l'un de ses ressortissants.

4. Le présent Protocole n'exclut l'exercice d'aucune compétence pénale en application du droit interne.

Article 5

1. Les infractions visées au paragraphe 1 de l'article 3 sont de plein droit comprises dans tout traité d'extradition en vigueur entre les États Parties et sont comprises dans tout traité d'extradition qui sera conclu ultérieurement entre eux, conformément aux conditions énoncées dans lesdits traités.

2. Si un État Partie qui subordonne l'extradition à l'existence d'un traité est saisi d'une demande d'extradition par un autre État Partie avec lequel il n'est pas lié par un traité d'extradition, il peut considérer le présent Protocole comme constituant la base juridique de l'extradition en ce qui concerne lesdites infractions. L'extradition est subordonnée aux conditions prévues par le droit de l'État requis.

3. Les États Parties qui ne subordonnent pas l'extradition à l'existence d'un traité reconnaissent lesdites infractions comme cas d'extradition entre eux dans les conditions prévues par le droit de l'État requis.

4. Entre États Parties, lesdites infractions sont considérées aux fins d'extradition comme ayant été commises non seulement au lieu de leur perpétration, mais aussi sur le territoire placé sous la juridiction des États tenus d'établir leur compétence en vertu de l'article 4.

5. Si une demande d'extradition est présentée au motif d'une infraction visée au paragraphe 1 de l'article 3, et si l'État requis n'extrade pas ou ne veut pas extradier, à raison de la nationalité de l'auteur de l'infraction, cet État prend les mesures voulues pour saisir ses autorités compétentes aux fins de poursuites.

Article 6

1. Les États Parties s'accordent l'entraide la plus large possible pour toute enquête, procédure pénale ou procédure d'extradition relative aux infractions visées au paragraphe 1 de l'article 3, y compris pour l'obtention des éléments de preuve dont ils disposent et qui sont nécessaires aux fins de la procédure.

2. Les États Parties s'acquittent de leurs obligations en vertu du paragraphe 1 du présent article en conformité avec tout traité ou accord d'entraide judiciaire qui peut exister entre eux. En l'absence d'un tel traité ou accord, les États Parties s'accordent cette entraide conformément à leur droit interne.

Article 7

Sous réserve des dispositions de leur droit interne, les États Parties :

a) Prennent des mesures appropriées pour permettre la saisie et la confiscation, selon que de besoin :

i) Des biens tels que documents, avoirs et autres moyens matériels utilisés pour commettre les infractions visées dans le présent Protocole ou en faciliter la commission;

ii) Du produit de ces infractions;

b) Donnent effet aux demandes de saisie ou de confiscation des biens ou produits visés à l'alinéa i) du paragraphe a) émanant d'un autre État Partie;

c) Prennent des mesures en vue de fermer provisoirement ou définitivement les locaux utilisés pour commettre lesdites infractions.

Article 8

1. Les États Parties adoptent à tous les stades de la procédure pénale les mesures nécessaires pour protéger les droits et les intérêts des enfants victimes des pratiques prosrites par le présent Protocole, en particulier :

a) En reconnaissant la vulnérabilité des enfants victimes et en adaptant les procédures de manière à tenir compte de leurs besoins particuliers, notamment en tant que témoins;

b) En tenant les enfants victimes informés de leurs droits, de leur rôle ainsi que de la portée, du calendrier et du déroulement de la procédure, et de la décision rendue dans leur affaire;

c) En permettant que les vues, les besoins ou les préoccupations des enfants victimes soient présentés et examinés au cours de la procédure lorsque leurs intérêts personnels sont en jeu, d'une manière conforme aux règles de procédure du droit interne;

d) En fournissant des services d'appui appropriés aux enfants victimes à tous les stades de la procédure judiciaire;

e) En protégeant, s'il y a lieu, la vie privée et l'identité des enfants victimes et en prenant des mesures conformes au droit interne pour prévenir la diffusion de toute information pouvant conduire à leur identification;

f) En veillant, le cas échéant, à ce que les enfants victimes, ainsi que leur famille et les témoins à charge, soient à l'abri de l'intimidation et des représailles;

g) En évitant tout retard indu dans le prononcé du jugement et l'exécution des ordonnances ou des décisions accordant une indemnisation aux enfants victimes.

2. Les États Parties veillent à ce qu'une incertitude quant à l'âge réel de la victime n'empêche pas l'ouverture d'enquêtes pénales, notamment d'enquêtes visant à déterminer cet âge.

3. Les États Parties veillent à ce que, dans la manière dont le système de justice pénale traite les enfants victimes des infractions décrites dans le présent Protocole, l'intérêt supérieur de l'enfant soit la considération première.

4. Les États Parties prennent des mesures pour dispenser une formation appropriée, en particulier dans les domaines juridique et psychologique, aux personnes qui s'occupent des victimes des infractions visées dans le présent Protocole.

5. S'il y a lieu, les États Parties font le nécessaire pour garantir la sécurité et l'intégrité des personnes et/ou des organismes de prévention et/ou de protection et de réadaptation des victimes de telles infractions.

6. Aucune des dispositions du présent article ne porte atteinte au droit de l'accusé à un procès équitable et impartial ou n'est incompatible avec ce droit.

Article 9

1. Les États Parties adoptent ou renforcent, appliquent et diffusent des lois, mesures administratives, politiques et programmes sociaux pour préve-

nir les infractions visées dans le présent Protocole. Une attention spéciale est accordée à la protection des enfants particulièrement exposés à de telles pratiques.

2. Par l'information à l'aide de tous les moyens appropriés, l'éducation et la formation, les États Parties sensibilisent le grand public, y compris les enfants, aux mesures propres à prévenir les pratiques prosrites par le présent Protocole et aux effets néfastes de ces dernières. Pour s'acquitter de leurs obligations en vertu du présent article, les États Parties encouragent la participation de la collectivité et, en particulier, des enfants et des enfants victimes, à ces programmes d'information, d'éducation et de formation, y compris au niveau international.

3. Les États Parties prennent toutes les mesures matériellement possibles pour assurer toute l'assistance appropriée aux victimes des infractions visées dans le présent Protocole, notamment leur pleine réinsertion sociale, et leur plein rétablissement physique et psychologique.

4. Les États Parties veillent à ce que tous les enfants victimes des infractions décrites dans le présent Protocole aient accès à des procédures leur permettant, sans discrimination, de réclamer réparation du préjudice subi aux personnes juridiquement responsables.

5. Les États Parties prennent des mesures appropriées pour interdire efficacement la production et la diffusion de matériels qui font la publicité des pratiques prosrites dans le présent Protocole.

Article 10

1. Les États Parties prennent toutes les mesures nécessaires pour renforcer la coopération internationale par des accords multilatéraux, régionaux et bilatéraux ayant pour objet de prévenir, identifier, poursuivre et punir les responsables d'actes liés à la vente d'enfants, à la prostitution des enfants, à la pornographie et au tourisme pédophiles, ainsi que d'enquêter sur de tels actes. Les États Parties favorisent également la coopération et la coordination internationales entre leurs autorités, les organisations non gouvernementales nationales et internationales et les organisations internationales.

2. Les États Parties encouragent la coopération internationale pour aider à la réadaptation physique et psychologique des enfants victimes, à leur réinsertion sociale et à leur rapatriement.

3. Les États Parties s'attachent à renforcer la coopération internationale pour éliminer les principaux facteurs, notamment la pauvreté et le sous-développement, qui rendent les enfants vulnérables à la vente, à la prostitution, à la pornographie et au tourisme pédophiles.

4. Les États Parties qui sont en mesure de le faire fournissent une aide financière, technique ou autre dans le cadre des programmes existants, multilatéraux, régionaux, bilatéraux ou autres.

Article 11

Aucune des dispositions du présent Protocole ne porte atteinte aux dispositions plus propices à la réalisation des droits de l'enfant qui peuvent figurer :

- a) Dans la législation d'un État Partie;
- b) Dans le droit international en vigueur pour cet État.

Article 12

1. Chaque État Partie présente, dans les deux ans à compter de l'entrée en vigueur du présent Protocole à son égard, un rapport au Comité des droits de l'enfant contenant des renseignements détaillés sur les mesures qu'il a prises pour donner effet aux dispositions du Protocole.
2. Après la présentation de son rapport détaillé, chaque État Partie inclut dans les rapports qu'il présente au Comité des droits de l'enfant, conformément à l'article 44 de la Convention, tous nouveaux renseignements concernant l'application du présent Protocole. Les autres États Parties au Protocole présentent un rapport tous les cinq ans.
3. Le Comité des droits de l'enfant peut demander aux États Parties un complément d'information concernant l'application du présent Protocole.

Article 13

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature de tout État qui est Partie à la Convention ou qui l'a signée.
2. Le présent Protocole est soumis à la ratification et est ouvert à l'adhésion de tout État qui est Partie à la Convention ou qui l'a signée. Les instruments de ratification ou d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Article 14

1. Le présent Protocole entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du dixième instrument de ratification ou d'adhésion.
2. Pour chacun des États qui ratifieront le présent Protocole ou y adhéreront après son entrée en vigueur, le Protocole entrera en vigueur un mois après la date du dépôt par cet État de son instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 15

1. Tout État Partie peut, à tout moment, dénoncer le présent Protocole par notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en informe les autres États Parties à la Convention et tous les États qui l'ont signée. La dénonciation prend effet un an après la date à

laquelle la notification a été reçue par le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

2. La dénonciation ne dégage pas l'État Partie qui en est l'auteur des obligations que lui impose le Protocole au regard de toute infraction survenue avant la date à laquelle la dénonciation prend effet, pas plus qu'elle n'entrave en aucune manière la poursuite de l'examen de toute question dont le Comité serait déjà saisi avant cette date.

Article 16

1. Tout État Partie peut proposer un amendement et en déposer le texte auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. Celui-ci communique alors la proposition d'amendement aux États Parties, en leur demandant de lui faire savoir s'ils sont favorables à la convocation d'une conférence des États Parties en vue de l'examen de la proposition et de sa mise aux voix. Si, dans les quatre mois qui suivent la date de cette communication, un tiers au moins des États Parties se prononcent en faveur de la convocation d'une telle conférence, le Secrétaire général convoque la conférence sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies. Tout amendement adopté par la majorité des États Parties présents et votants à la conférence est soumis à l'Assemblée générale pour approbation.

2. Tout amendement adopté conformément aux dispositions du paragraphe 1 du présent article entre en vigueur lorsqu'il a été approuvé par l'Assemblée générale des Nations Unies et accepté par une majorité des deux tiers des États Parties.

3. Lorsqu'un amendement entre en vigueur, il a force obligatoire pour les États Parties qui l'ont accepté, les autres États Parties demeurant liés par les dispositions du présent Protocole et par tous amendements antérieurs acceptés par eux.

Article 17

1. Le présent Protocole, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé aux archives de l'Organisation des Nations Unies.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies transmettra une copie certifiée conforme du présent Protocole à tous les États Parties à la Convention et à tous les États qui l'ont signée.

Po zaznajomieniu się z powyższym Protokołem fakultatywnym, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest on przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 31 grudnia 2004 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*

495

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 30 listopada 2006 r.

w sprawie mocy obowiązującej Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, przyjętego w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że na podstawie ustawy z dnia 10 września 2004 r. o ratyfikacji Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, przyjętego w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r. (Dz. U. Nr 238, poz. 2389), Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikował dnia 31 grudnia 2004 r., wyżej wymieniony protokół. Dnia 4 lutego 2005 r. złożono Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dokument ratyfikacyjny.

Zgodnie z artykułem 14 ustęp 1 protokół wszedł w życie dnia 18 stycznia 2002 r.

Zgodnie z artykułem 14 ustęp 2 protokół wszedł w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 4 marca 2005 r.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, co następuje:

- 1) Następujące państwa stały się stronami protokołu, składając dokumenty ratyfikacyjne lub przystąpienia w podanych niżej datach:

Islamska Republika Afganistanu	19 września 2002 r.
Księstwo Andory	30 kwietnia 2001 r.
Republika Angoli	24 marca 2005 r.
Antigua i Barbuda	30 kwietnia 2002 r.

Republika Argentynska	25 września 2003 r.
Republika Armenii	30 czerwca 2005 r.
Republika Austrii	6 maja 2004 r.
Republika Azerbejdżanu	3 lipca 2002 r.
Królestwo Bahrajnu	21 września 2004 r.
Ludowa Republika Bangladeszu	6 września 2000 r.
Królestwo Belgii	17 marca 2006 r.
Belize	1 grudnia 2003 r.
Republika Beninu	31 stycznia 2005 r.
Republika Białorusi	23 stycznia 2002 r.
Republika Boliwii	3 czerwca 2003 r.
Bośnia i Hercegowina	4 września 2002 r.
Republika Botswany	24 września 2003 r.
Federacyjna Republika Brazylii	27 stycznia 2004 r.
Republika Bułgarii	12 lutego 2002 r.
Burkina Faso	31 marca 2006 r.
Republika Chile	6 lutego 2003 r.

¹⁾ Protokół nie ma zastosowania do Hongkongu Specjalnego Regionu Administracyjnego Chińskiej Republiki Ludowej, dopóki Rząd Chińskiej Republiki Ludowej nie powiadomi inaczej. Protokół ma zastosowanie do Makao Specjalnego Regionu Administracyjnego Chińskiej Republiki Ludowej.